

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА СТАТИСТИКИ

«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 7

**Одеса
2021**

УДК 311
ББК 60.6

Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень: збірник наукових студентських праць. Випуск 7. – Одеса, ОНЕУ. – 2021. – 161 с.

Автори:

Вітківська К. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Готліб І. Г. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Милашко О. Г. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Ольвінська Ю. О. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Погорелова Т. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Самотосенкова О. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Багірова К. Р. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Біла Д. В. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Білоус О. Ю. – студент факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Галан А. Я. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Гузінська А. М. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Єзерська А. О. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Запідченко В. В. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Іванченко Т. А. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Криса К. М. – студентка факультету фінансів та банківської справи Одеського національного економічного університету,

Лукашєва А. Є. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Лупу А. Р. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,
Мельник С. А. – студент факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,
Осадчук Я. В. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,
Табунщик О. Г. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,
Ткач Ю. І. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,
Хомколова В. А. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,
Чайковська О. О. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,
Шпілінова Є. А. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,
Штельмашук М. С. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету.
Яценко А. М. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

У збірнику наводяться результати дослідження студентів та викладачів кафедри статистики щодо застосування сучасних статистичних методів для оцінки соціально-економічних процесів у деяких країнах світу, в Україні та окремих регіонах. Висновки та рекомендації авторів можуть бути корисними для викладачів, аспірантів і студентів, які займаються аналізом процесів, що відбуваються в суспільстві та економіці країни.

ЗМІСТ

Єзерська А.О., Самоуськова О.В. Статистичне дослідження рівня екологічної безпеки атмосферного повітря України	6
Галан А.Я., Милашко О.Г. Статистичний аналіз туристопотоку в Україну	13
Білоус О.Ю., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз фінансових результатів діяльності підприємств України	20
Чайковська О.О., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз впливу факторів на рівень розвитку малого підприємництва в Україні	26
Штельмашук М.С., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз рівня людського розвитку в Україні та деяких країнах світу	33
Осадчук Я.В., Самоуськова О.В. Міжнародні порівняння рівня освіти населення	40
Іванченко Т.А., Вітківська К.В. Особливості сучасного рівня життя по окремих регіонах України	49
Табунщик О.Г., Погорєлова Т.В. Аналіз розвитку та стану страхового ринку в Україні	56
Мельник С.А., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз витрат на охорону навколишнього середовища в Україні	63
Криса К.М., Погорєлова Т.В. Аналіз динаміки іпотечного кредитування в Україні	72
Іванченко Т.А., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз тарифних ставок в Україні	78
Яценко А.М., Вітківська К.В. Проблеми та демографічні прогнози для України	83
Шпілінова Є.А., Вітківська К.В. Сучасні тенденції дитячої смертності	88
Лукашесва А.Є., Вітківська К.В. Сучасні тенденції демографічної ситуації: регіональний аспект	94
Багірова К.Р., Вітківська К.В. Статистична оцінка життєвого рівня населення для окремих регіонів України	101
Іванченко Т.А., Готліб І.Г. Статистичний аналіз та прогнозування надходження інвестицій в економіці України	108

Лупу А.Р., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз проблем розвитку туристичної галузі в Україні та світі у 2021 році	120
Гузинська А.М., Ольвінська Ю.О. Сучасний аналіз тенденцій динаміки чисельності населення в Україні	125
Біла Д.В., Ольвінська Ю.О. Вплив прямих іноземних інвестицій на розвиток економіки України: проблеми та шляхи їх вирішення	131
Ткач Ю.І., Ольвінська Ю.О. Аналіз динаміки середньої тривалості життя в Україні	140
Запідченко В.В., Ольвінська Ю.О. Відкриття ринку землі: проблеми та перспективи	150
Хомколова В.А., Ольвінська Ю.О. Аналіз динаміки мінімальної заробітної плати в Україні	155

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ДИТЯЧОЇ СМЕРТНОСТІ

Шпілінова Є. А.¹, Вітковська К. В.²

¹ – студентка, факультет економіки та управління підприємництвом,

² – канд. екон. наук, доцент, кафедра статистики

Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Шпілінова Є. А., Вітковська К. В. Сучасні тенденції дитячої смертності. У статті розглянута проблема смертності дітей різних вікових категорій у світі. Проаналізовано тенденцію зниження смертності дітей у світі та Україні за останні 20 років. Виявлено основні причини дитячої смертності у глобальному масштабі та на рівні нашої країни.

Ключові слова: дитяча смертність, небезпечний вік, причини смертності, інфекційні захворювання.

Shpilina E. A., Vitkovskaya K. V. Current trends in infant mortality. The article considers the problem of mortality of children of different ages in the world. The trend of decreasing child mortality in the world and in Ukraine for the last 20 years is analyzed. The main causes of infant mortality on a global scale and at the level of our country have been identified.

Keywords: infant mortality dangerous age, causes of death, infectious diseases.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Шпілінова, Є. А. Сучасні тенденції дитячої смертності [Текст] / Є. А. Шпілінова, К. В. Вітковська // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 7. – Одеса, ОНЕУ. – 2021. – С. 88 – 93.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сьогодні дитяча смертність, як і раніше, викликає велике занепокоєння, особливо серед найбідніших країн світу, до яких відноситься й Україна. Незважаючи на те, що за останні чверть століття ми досягли неабияких успіхів, а саме, удвічі скоротилася смертність дітей віком до 5 років, вона залишається на надзвичайно високому рівні. Враховуючи, що більшість цих смертей є запобіжними, стає очевидним той факт, що наша країна не справляється з тим, щоб подарувати немовлятам із найбідніших країн право на життя.

Метою статті є аналіз проблеми смертності немовлят та дітей різних вікових категорій у різних країнах світу та в Україні зокрема.

Аналіз досліджень і публікацій останніх років. Проблему смертності немовлят та дітей різних вікових категорій досліджує Всесвітня організація охорони здоров'я, членом якої є Україна разом із 193 країнами.

Також питання смертності немовлят і смертності дітей віком до 5 років приділяється увага у доповідях та звітах, таких міжнародних організацій, як ЮНІСЕФ, Міжнародна група з оцінки дитячої смертності ООН та Спеціальної агенції ООН в галузі охорони здоров'я.

Серед вітчизняних науковців даною проблематикою займаються такі відомі вчені, як Е. М. Лібанова, В. С. Стешенко, О. П. Рудницький, І. О. Курило, І. М. Прибиткова та ін.

Виклад основного матеріалу. Усі демографічні процеси так чи інакше залежать від показників смертності. Статистика населення розглядає смертність, як показник кількості смертей у певній підгрупі населення в одиницю часу та найчастіше визначається як кількість смертей у розрахунку на 1000 населення за рік. Даний показник можна використовувати як для визначення загального числа смертей у певній країні, так і для певних вікових груп, зокрема виділяють смертність немовлят, або малюкову смертність (до 1 року) та дитячу смертність (до 5 років).

Як свідчать дані статистики, з 1990 р. у всьому світі досягнуто значного прогресу у скороченні дитячої смертності, що наочно представлено на рис. 1. Загальносвітова чисельність випадків смерті дітей віком до п'яти років скоротилася з 12,6 мільйона у 1990 р. до 5,2 мільйона у 2019 р. З 1990 по 2019 р. смертність дітей віком до п'яти років зменшилася на 59%, з 93 випадків смерті на 1000 живонароджень до 38 випадків. Це означає, що якщо у 1990 р. у віці до п'яти років помирала кожна 11-а дитина, то у 2019 р. – кожна 27-а [1].

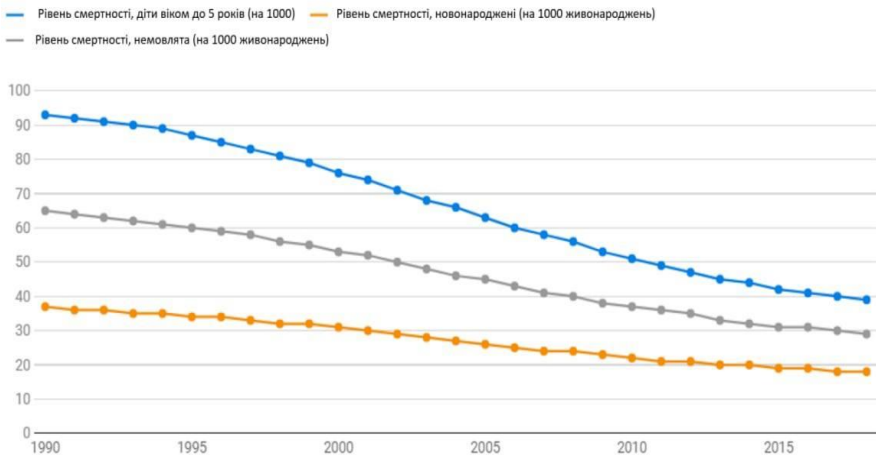

Рис.1 Динаміка рівня смертності дітей віком до 5 років за період 1990-2019 рр. у світі

Також у світі відбулось скорочення смертності дітей віком від 5 до 14

років. Так, в цілому за аналогічний період вона знизилася на понад ніж 50%, а саме – до 7 випадків на 1000 дітей. Слід відмітити, що темпи зниження показників смертності дітей віком до 5 років різко збільшилися після 2000 року. Сьогодні цей показник знижується щорічно на 3,8%, тоді як у період із 1990 по 2000 рік – на 2%.

На тлі загального прискорення тенденції до зниження смертності дітей віком до п'яти років цей показник значно варіює в залежності від регіону та країни, що наочно представлено на рис 2. Африка, як і раніше, є регіоном з найвищою смертністю дітей віком до п'яти років, де до п'ятого дня народження не доживає кожна 13-та дитина; це відповідає 20-річному відставанню від середньосвітових значень, що становили від 1 до 13 у 1999 р. У 2019 р. понад 80% із 5,2 мільйона випадків смертей дітей віком до п'яти років припало на частку двох регіонів – Африки та Центральної і Південної Азії, хоча в них проживає всього 52% дитячого населення у віці до 5 років. Половина всіх випадків смертей дітей віком до п'яти років, що відбулися в 2019 р., мали місце лише в п'яти країнах: Нігерії, Індії, Пакистані, Демократичній Республіці Конго та Ефіопії. Лише на Нігерію та Індію припадає майже третина всіх випадків смерті.

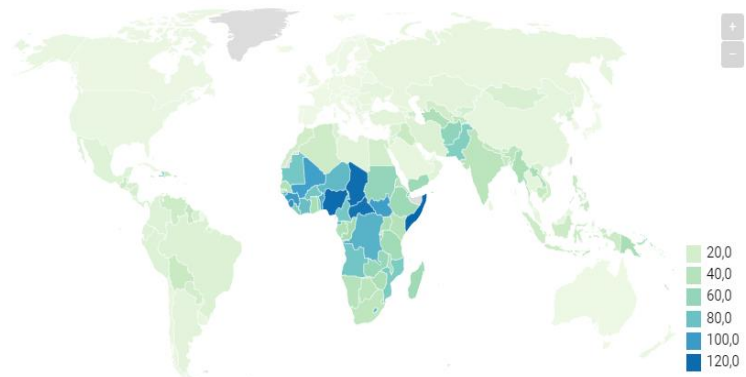

Рис 2. Рівень смертності дітей у світі віком до 5 років у 2019 році (на 1000 живонароджених)

На рівні окремих країн показники смертності дітей старшого віку варіювали від 0,2 до 16,8 випадків смерті на 1000 дітей віком від п'яти років.

Країни з найбільш високою смертністю дітей віком до п'яти років в основному знаходяться в Африці та на півдні Сахари. До таких країн відносяться Індія, Нігерія, Демократична Республіка Конго, Пакистан та Китай.

Десять країн світу із найвищими показниками смертності дітей до п'яти років у 2019 році

Країна	Випадків смерті дітей віком до п'яти років, тисяч
Нігерія	858
Індія	824
Пакистан	399
Демократична Республіка Конго	291
Ефіопія	178
Китай	132
Індонезія	115
Об'єднана Республіка Танзанія	103
Ангола	93
Бангладеш	90

Провідними причинами смертності дітей віком до п'яти років у всьому світі залишаються інфекційні захворювання, такі як малярія, пневмонія та діарея, а також недоношеність, родова асфіксія та травми, різні вроджені вади розвитку. При цьому життя багатьох дітей можна врятувати, застосовуючи базові заходи втручання, такі як кваліфікована пологова допомога, післяпологовий догляд, грудне вигодовування та належне харчування, вакцинація та лікування поширених дитячих захворювань. Варто відзначити, що підвищений ризик смертності від таких хвороб, як діарея, пневмонія та малярія, притаманний дітям, які страждають від неповноцінного харчування. Чинники харчування сприяють приблизно 45% випадкам смерті дітей віком до п'яти років [2].

Також слід зазначити, що неонатальний період (перший місяць життя) має критично важливе значення для виживання дитини (рис.4). У період від народження до 15-річчя ризик смерті найвищий для новонароджених. Так, приблизно 40% випадків смерті дітей віком до 15 років відбуваються протягом першого місяця життя. За деякими оцінками, у 2019 році на першому місяці життя у всьому світі померло 2,5 млн. новонароджених, тобто щодня помирало приблизно 7000 новонароджених. Рівень смертності новонароджених знижується повільніше, ніж рівень смертності дітей інших вікових груп. Внаслідок цього частка померлих новонароджених дітей менше 5 років зросла.

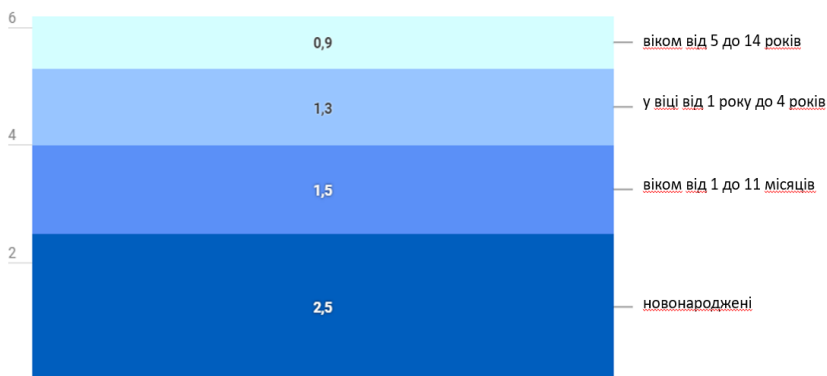

Рис. 4. Розподіл померлих дітей віком до 15 років у світі у 2019 році, млн. осіб

Що стосується України, то наша країна посідає проміжне місце із 7,5 смертями на 1000 живонароджених. Протягом 2020 року в Україні померло 3 тисячі 350 дітей у віці до 17 років [3]. З них із зовнішніх причин померло 756 дітей (рис. 5).

ДИТЯЧА СМЕРТНІСТЬ У 2020 РОЦІ

Рис. 5. Розподіл загиблих дітей в Україні віком до 17 років у 2020 році

Зокрема, 181 дитина в Україні у 2020 році загинула внаслідок ДТП, 131 – через утоплення, 94 – умисне самоушкодження, 91 – через пошкодження з невизначеним наміром, 34 – внаслідок отруєння димом або через вогонь, 34 – через отруєння якимись речовинами, 33 – внаслідок нападу, 29 – падіння, 3 – через отруєння та дії алкоголю, 2 – отруєння алкоголем. Ще 126 дітей загинули із інших зовнішніх причин.

При цьому варто зазначити, що у 1990 році коефіцієнт смертності дітей до 5 років в Україні становив 19 на тисячу новонароджених, станом на 2019 рік він знизився до 8.

Висновок. Проведений аналіз показав, що незважаючи на покращення тенденції, ще є багато над чим працювати. ВООЗ закликає держави-члени забезпечити загальне охоплення послугами охорони здоров'я для реалізації принципу справедливого доступу до медичної допомоги, щоб усі діти мали змогу отримувати базові види медичної допомоги, а їхні сім'ї не відчували при цьому фінансових труднощів. Для того щоб перейти від традиційних схем до інноваційних, багатосторонніх та адресних підходів до підвищення доступності, охоплення та якості медичної допомоги дітям, потрібно забезпечити стратегічну спрямованість дій за оптимального поєднання послуг структур громадської охорони здоров'я та спеціалізованих медичних закладів. Необхідно також, щоб сектор охорони здоров'я та інші сектори докладали зусиль для усунення проявів нерівності та впливу на соціальні детермінанти здоров'я.

ЛІТЕРАТУРА

1. Офіційний сайт ВООЗ [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://www.who.int/en/>
2. Levels and Trends in Child Mortality: Report 2012, UNICEF, New York, 2012 [Electronic resource]. – Access mode: http://www.childinfo.org/files/Child_Mortality_Report_2012.pdf
3. Слово і Діло: Аналітичний портал. Дитяча смертність: скільки дітей помирає в Україні та з яких причин [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://www.slovoidilo.ua/2021/07/30/infografika/suspilstvo/dytyacha-smertnist-skilky-ditej-pomyraye-ukrayini-ta-yakyy-prychyn>
4. Улучшение материнского и перинатального здоровья: Европейский стратегический подход к обеспечению безопасной беременности. – Copenhagen : WHO Regional Office for Europe, 2009. – 51 с.
5. Моніторинг стану здоров'я матері і дитини : аналітично-статистичний довідник протягом 2010 р. – К. : МОЗ України, 2011. – 48 с.
6. Аксьонова С. Ю. Особливості народжуваності у жінок середнього віку // Демографія та соціальна економіка. – 2009. – № 2 (12). – С. 28–38.
7. Підгорний А. З. Соціально-демографічна статистика: підручник / А. З. Підгорний, О. В. Самоєнкова, Ю. О. Ольвінська, К. В. Вітковська / за ред. А. З. Підгорного. – Одеса : ФОРУМ, 2017. – 450 с.

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

ВИПУСК 7

Частина I

**Одеса
2021**